

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

ZAKON O USTROJSTVU SOCIJALNE IN ZDRAVSTVENE UPRAVE

Kralj je podpisal zakon, ki ureja v podrobnosti socijalno in zdravstveno upravo, kakor tudi prejemke uslužbencev v tem resoru

Beograd, 21. marca. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socijalno politiko in narodno zdravje ter po zaslusanju predsednika ministrskega sveta podpisal zakon o ustroju socijalne in zdravstvene uprave.

Ministrstvo za socijalno politiko in narodno zdravje je vrhovna instanca za socijalno in zdravstveno upravo v državi, ki jo upravlja minister za socijalno politiko in narodno zdravje. Pod pristojnost ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje spadajo vsi posli socijalne politike in zdravstvene uprave in uradno nadziranje nad vsemi socijalnimi in zdravstvenimi ustanovami in oblasti kakor tudi uporaba zakonskih predlogov, ki se nanašajo na resor tega ministrstva.

Ministrstvo za socijalno politiko in narodno zdravje se deli na 3 oddelke, odseke in oddelke (referate).

Oddelki so tri in sicer: obča oddeljenje (I), oddeljenje za socijalno skrb (II) in sanitetno oddeljenje (III). Radelitev oddeljenj v odseke in oddelke (referate) kakor tudi področje oddeljenj, odsekov in oddelkov (referatov) bo predpisal z uredbo minister za socijalno politiko in narodno zdravje v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Na čelu vsakega oddeljenja stoji načelnik, ki je podrejen ministru. Načelniki vodijo posle svojega oddeljenja ter opravljajo nadzorstvo nad podrejenimi oddelki in oddelki (referati), skrbijo za zakonitost in pravilno delo v oddeljenju. Na čelu stoji še odsek (višji svetnik in svetnik), ki je ne-

posredno podrejen načelniku in vrši nadzorstvo nad poslovanjem oddelka, razdeljuje posle podrejenim uradnikom in jim daje navodila pri delu. Oddelke (referate) upravlja referat, ki ima za posle svojega oddelka (referata) isto dolžnost kakor šefi oddelkov in je neposredno podrejen načelniku. Na načelnika oddelka mora minister prenesti pooblastilo za gotove sklepe in odloke iz svoje pristojnosti, za katere ni izrecno pristojen minister po obstoječih predpisih.

Pri ministrstvu za socijalno politiko in narodno zdravje se ustanavlja položaj generalnega inspektorja za higijeno. Generalni inspektor za higijeno je neposredno podrejen ministru in vrši v imenu ministra in po njegovih neposrednih navodilih strokovno nadzorstvo nad higijenskim ustanovami ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje. O tem delu poroča ministru ter postavlja potrebne predloge.

Organi in ustanove neposredno podrejene ministrstvu za socijalno politiko in narodno zdravje, so: 1. centralni higijenski zavod v Beogradu; 2. šola narodnega zdravja v Beogradu; 3. vse javne bolnice na področju uprave mesta Beograda; 4. dom slepih v Zemunju; 5. inspekcija dela in inspekcija parnih kotlov v Beogradu in 6. izseljeniški komisariat v Zagrebu.

Organi in ustanove socialne in zdravstvene uprave kraljevskih banskih uprav so: 1. Higijenski zavodi na sedežih kr. bank. uprav, 2. domovi narodnega zdravja, 3. zdravstvene postaje, 4. državne bolnice,

5. invalidski domovi, 6. dečki domovi, 7. lečilišča in 8. strokovni referenti pri okrožnih upravnih oblastvih. Z zakonom o bolnicah so predpisane odredbe o javnih bolnicah. Pristojnost in delokrog inspektorjev dela in parnih kotlov je predpisana z odredbami zakona o inspektoratih dela in parnih kotlov in z zakonom o zaščiti delavcev. Delokrog in organizacija higijenskega zavoda na sedežih kr. bank. uprav, domove narodnega zdravja in zdravstvenih postaj bo predpisal v soglasju s predsednikom ministrskega sveta minister za socijalno politiko in narodno zdravje z uredbo. Kdaj stopi uredba v veljavo, se bo uredilo s samim zakonom.

Po novem zakonu o ustroju socialne in zdravstvene uprave določata § 13 in 14 dodatke na plačo in penzijo. § 13 določa: Uradniki I. kategorije socialnih in zdravstvenih uprav prejemajo mesečne dodatke na službo in sicer: v 2. skupini 2700 Din, v 3. skupini 2120 Din, v 4. skupini 1720 Din, v 5. skupini 1220 Din, v 6. skupini 920 Din, v 7. skupini 520 Din, v 8. skupini 520 Din, v 9. skupini 200 Din. Uradniki II. kategorije dobijo mesečni dodatek: v 1. skupini 600 Din, v 2. skupini 450 Din, v 3. skupini 300 Din.

Ta dodatek prejemajo tudi uradniki na razpoložnosti. § 14 določa: Dodatek na plačo se zaračuna v penzijo in sicer 50% po 20 letih, 60% po 25, 70% po 30 in 100% po 35 letih efektivne državne službe.

Fuzija praških bank

Praga, 21. marca. »Narodni Listy« poročajo, da so pogajanja o fuziji Anglo-čehoslovaške banke s Praško kreditno banko in Čehoslovaško komercijalno banko v živahnem teku. Z zadevo se je bavil tudi že ministrski svet. Kolikor se izve, bo imela nova banka 230 milijonov Kč osnovne glavnice, od katere bo 75% čehoslovaške, 10% nemške in 15% glavnice neke zapadne finančne skupine, to je anglo-ameriške glavnice iz Anglo-čehoslovaške banke in francoske glavnice iz Praške kreditne banke.

Naša država na budimpeštanskem velesejmu

Beograd, 21. marca. Že nekaj dni se mudi v Beogradu naš generalni konzul iz Budimpešte dr. Bernard Pavlinović. Njegovo bivanje v Beogradu je v zvezi z otvoritvijo jubilejnega pomladanskega velesejma v Budimpešti, na katerem bo udeležena tudi naša država, sicer ne službeno, pač pa po svojih produkcijah. Prvič bomo imeli v Budimpešti svoj paviljon, ki ga aranžira naš tamošnji generalni konzul. Otvoritev tega paviljona se smatra kot prvi korak k ekonomskemu zblizanju obeh držav. V našem paviljonu bodo zastopani zlasti turizem, monopol, tobak, rudarstvo, šumska industrija, lesni in poljedelski proizvodi, narodne vezenine, preproge itd. Dr. Pavlinović ostane še nekaj dni v Beogradu, da organizira vse potrebno za naš paviljon na velesejmu v Budimpešti, ki se odpre dne 3. majnika.

Velike letalske prireditve na vesokoloskem zletu

Beograd, 21. marca. Nedavno je Aeroklub »Naša krila« prijavil komparativno vstop v Sokola kraljevine Jugoslavije. Aeroklub je včeraj prejel pismo, v katerem javlja savzna uprava SKJ, da ga z največjim obdobjem sprejema v svoje članstvo. Ob tej priliki se doznava iz vrst Aerokluba, da bodo na vesokoloskem zletu v Beogradu prirejene tudi velike letalske svečanosti, ki se jih bodo udeležili kot gostje tudi poljski, češkoslovaški in rumunski letalci.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.705, Berlin 13.40—13.52 (13.505), Bruselj 7.8905, Budimpešta 9.896, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 796.59—799.59 (798.09), London 274.97—275.77 (275.37), New York 56.49, Pariz 221.48, Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 295.22—297.22 (296.22).

INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.205, London 25.1175, New York 516.40, Bruselj 71.98, Milan 27.04, Madrid 65.—, Berlin 123.21, Dunaj 72.825, Sofja 3.745, Praga 15.31, Varšava 57.95, Budimpešta 90.30, Bukarešta 3.07.

Rumunski tisk o makedonstvuših

Rovarjenje bolgarskih razbojnikov mora prenehati — Seja bolgarskega ministrskega sveta

Beograd, 21. marca. Bukareški list »Lupa« komentira izjavo predsednika bolgarske vlade Ljapčeva, da so bili aretirani bolgarski razbojniki, ter izraža upanje, da bo napravljen konec rovarjenjem bolgarskih razbojnikov, ki pogosto vpadajo tudi v Dobružo. List »Adeverul« poziva bolgarsko vladu, naj napravi konec zločinom makedonskega revolucionarnega odbora, ki razburja ves Balkan.

Beograd, 21. marca. Iz Carevega sela v južni Srbiji poročajo, da se je tamkaj vršil veličasten protestni shod, na katerem so zborovalci enodušno obsodili krvavo početje makedonskih revolucionarjev. Več govornikov je poudarjalo, da je treba za bodočnost pripraviti skupno obrambo proti bolgarskim razbojnikom. Z zborovanja, na katerem je bilo nad 6000 ljudi, so bile poslanske pozdravne brožavke kralju, predsedniku vlade in banu Žiki Laziću. Po zborovanju so se ljudje mirno razšli, vzklikajoč kralju in Jugoslaviji.

Beograd, 21. marca. Iz Sofije poročajo, da je imela v sredo zvečer vlada sejo. Včeraj je bil izdan komuniké, ki pravi, da je ministrski svet na svoji seji razpravljal o državnem proračunu. List »Zora« izraža glede na ta komuniké dvom, da bi se ministrski svet bavil s proračunom ter pravi, da se je bžkone bavil s težkim položajem, v katerem se nahaja bolgarska vlada.

Sofija, 21. marca. Jugoslovanski poslanik Ljuba Nešić je pri svojem včerajšnjem posetu izročil zunanjemu ministru Burovu seznam vseh onih oseb, ki so osumljene, da so bile soudeležene pri atentatu v Pirotu. Zunanji minister Burov je izjavil, da bo vlada uvedla strogo preiskavo in postopala proti krivcem ter da bo o vsem obvestila jugoslovensko vladu.

S kronskimi boni plačani davki

Na področju dravske finančne direkcije je bilo izdanih nad 24 milijonov Din bonov, plačanih davčnih zaostankov pa je bilo za 9 milijonov Din

Ljubljana, 21. marca. Kakor znano, je 17. t. m. ob 18. prenehalo pri davčnih upravah plačevanje davčnih zaostankov do 1. 1928. s 20% kronskimi boni in potrdili o vojni škodi. V območju dravske finančne direkcije so bili od začetka leta do 17. marca pri raznih davčnih upravah plačani davčni zaostanki z 20% kronskimi boni v celotnem znesku 9.033.336,91 Din. Od tega zneska je bilo storniranih bonov za 29.665,50 Din, ki so bili spoznani za ponarejene. Razen v Ljubljani so ugotovili le v Mariboru manjšo golufijo s ponarejenim bonom. V obeh krajih proti Italiji (davčna uprava Logatec) se je predložilo za ca 94.000 Din bonov. V januarju je bilo celotno predstavljenih za 1.323.046,41 Din bonov, v februarju za 855.688,42 Din in v marcu za 3.874.602,08 Din.

Pri davčni upravi za mesto Ljubljano je bilo vplačanih: januarja 867.229,84 Din kronskih bonov, februarja za 855.144,36 Din in marca za 2.152.946,92 Din, torej skupaj za 3.875.321,12 Din. V Mariboru je bilo skupaj od 1. januarja do 17. februarja pla-

čanih davčnih zaostankov s kronskimi boni za 1.233.130,74 Din, v Celju pa za 319.965,25 Din.

Ob koncu l. 1919. je bilo ob žigosanju in markiranju avstrijskih novčanic na področju Slovenije, v številni okraj Črnomelj, ki sedaj spada pod savsko finančno direkcijo, in izjemni davčne uprave v plebiscitnem ozemlju na Koroskem, izdanih za 24.407,039 Din kronskih bonov. Žigosanih je bilo takrat 488.140,780 avstrijskih kronskih novčanic.

Da je bilo sedaj tako malo bonov prezentiranih pri davčnih upravah v dravski banovini, tolmačijo s tem, da so prvič mnogi bone zavrgli in jih raztrgali, drugi pa, da je bila velika množina bonov prodana iz Slovenije v druge kraje osobito na Hrvaško, kjer so se vršile najvišje bononske spekulacije, ter naposled v Vojvodino, kjer je bilo največje povpraševanje po kronskih bonih, s katerimi so skušali bogati Vojvodinci poravnati ogromne milijonske davčne zaostanke.

Iz policijske kronike

Otrok pod vozom. — Krvav pretep v ogrevanici. — Številne tatvine koles.

Ljubljana, 21. marca. Včeraj okoli 14. se je na Bregu pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal šletni študek podpredsednika finančne kontrole Ivan Mencin. V kritičnem času je precej naglo privozil z dvovprežnim tovornim vozom po Bregu proti Turjaškemu trgu čilapec Robert Koželj, zaposlen pri posestniku Komarjevi v Krakovski ulici. Na Bregu se je igralo več otrok, nenaodoma pa se je Ivan Mencin ločil od ostalih in stekel čez ulico. V hipu je bil nesrečni otrok pod konji in vozom, ki mu je šel s prvim levim kolesom čez glavo. Težko poškodovan otrok je na cestni oblačal. Stražnik Zavodnik, ki je bil v bližini, je otroka takoj odnesel na stražnico, kjer so ga za silo obvezali, nato pa obvestili rešilno postajo. Z rešilnim avtom so malega Mencina nato prepešali v bolnico. Kakor poročajo, je otrok precej nevarno poškodovan. Na glavi ima 11 cm dolgo rano. Zaenkrat sicer ni nevarnosti za njegovo življenje, bati se je samo, da nastopijo komplikacije, ker si je najbrž pretresel možgane.

V mestni ogrevanici je prišlo sredi okoli 20. do hudega izgreda. Brezposelnj delavec Valter Jazbec je prišel precej pijan v ogrevanico in začel razsajati. Drugi so ga skušali pomiriti, pa se jim to ni posrečilo. Jazbec je vedno bolj kričal, končno pa se je z brezposelnim delavcem Jožetom Zupančičem celo stregel. Zupančič je med pretepom nenaodoma potegnil nož, sunil Jazbeca v glavo ter ga precej nevarno ranil. Nato je skočil skozi okno in pobegnil ter ga doslej še niso izsledili. Ranjeni Jazbec vseeno še ni miroval. Pred ogrevanico je pobral tri težke kamne in jih zalučal v hišo. Pri tem je nekega delavca zadel. Ker je močno krvavel, so ga prepešali na stražnico, od tu pa z rešilnim vozom v bolnico. Njegova poškodba ni nevarna.

Za kolesarske tatove je zopet nastala »zlata sezona«. Skoraj ne mine dan, da ne bi bila policijski prijavljena kaka tatvina koles. Včeraj sta bili zopet ukradeni dve ko-

lesi. Eno je bilo odpeljano posestniku Jernej Novaku sredi med 18. in 20. uro iz veže Zadržne zveze na Dumajski cesti. Kolo je bilo znamke »Puga«, bilo je še dobro ohranjeno in vredno okoli 1500 Din. — Drugo kolo je bilo odpeljano ključavničarskemu mostru Rudolfu Gayetju iz Tomšičeve gostilne na Sv. Jakoba trgu. Mojster je šel na četrto vino v gostilno, ugodno priliko sta pa naglo izrabila dva tatova in kolo odpeljala. Kolo je bilo znamke »Puch« in vredno okoli 1200 Din.

Preprečena kriza angleške vlade

Liberalci podprli Macdonaldovo vlado pri glasovanju o premogovnem zakonu — Možnost razpusta angleškega parlamenta po pomorski razorožitveni konferenci

London, 21. marca. Pozno sredi je bil v spodnji zbornici sprejet zakon o prometu premoga, ki je tvoril več tednov predmet ostrih političnih debat in ogorčeno kampanjo konzervativcev proti delavski vladi. Situacijo so tokrat rešili liberalci, ki so se odločili, da podprejo vlado. Lloyd George je naglasil, da so hoteli liberalci s tem preprečiti poraz vlade, ki bi še bolj otežkočil položaj Anglije na razorožitveni konferenci.

London, 21. marca. Liberalna stranka je sklenila, da bo nadalje podpirala delavsko vlado. Ta odločitev liberalne stranke je naletela pri konzervativcih na velik odpor. Konzervativci so računali zadnje čase na gotov padec delavske vlade in se pripravljali na volitve

v nadi, da bodo zopet prišli na vlado. Akcija konzervativcev za carine je naletela v Angliji na močan odpor množic, ki je prisilila liberalno stranko, da je v zadnjem trenutku revidirala svoje stališče do delavske vlade. Kljub temu je političen položaj nejasen. Delavska vlada sama nima večine in tudi vlada meščanskih strank je za sedaj nemočna. Zaradi tega so politični krogi mnenja, da bo sedanja vlada rešila najvažnejše vladne posle in zaključila pomorsko razorožitveno konferenco, naka bo parlament bržkone razpuščen in razpisane nove volitve. Ni izključeno, da pride tudi do volilne reforme, da se omogoči političnim strankam pravičnejše zastopstvo v parlamentu.

Nov zastoj na londonski konferenci

Italijanski listi demantirajo vesti o posredovanju Amerike in Anglije v Rimu

London, 21. marca. AA. Ministrski predsednik Macdonald je imel sredi v spodnji zbornici nadaljne razgovore z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem. Zaradi odhoda francoskega zunanjega ministra v Pariz ni pričakovati važnih dogovorov na pomorski konferenci. Med tem časom bodo skušali najti kako pot, da se reši francosko-italijanski spor. Tardieu in Briand se bosta povrnila v London v par dnevih. Briand se vrne najbrž že jutri.

Rim, 21. marca. AA. Listi se izčrpno bavijo z vestmi iz Londona o pomorski konferenci in ugotavljajo, da Italija ne more odstopiti od svojega stališča. Obenem demantirajo listi vesti inozemskega časopisa, da je došlo ali pa da bo došlo do demarše Zedinjenih držav in Velike Britanije v Rimu. Italija je slej ko prej pripravljena sodelovati pri delu za mir in razorožitev, ne more pa se odreči pravicam, ki so ji že mednarodno priznane.

Pariz, 21. marca. Ob 11. dopoldne se je Briand sestal z ministrskim predsednikom Tardiejem, ki mu je poročal o položaju na pomorski razorožitveni konferenci v Londonu. Briand je uporabil zastoj konferenca za ureditev

nekaterih francoskih notranjopolitičnih zadev. V par dnevih se vrne Briand v London, kjer bo nadaljeval pogajanja za pomorski sporazum.

Pariz, 21. marca. AA. Po poročilu iz Londona je pogrešno tolmačiti odhod Brianda v Pariz, kamor je odšel zaradi notranjih francoskih razmer, kot znak nekakega razkola v pogajanjih na londonski konferenci. Francoska delegacija bo nasprotno uporabila vsa sredstva, da omogoči uspeh te konference.

London, 21. marca. AA. Položaj na pomorski konferenci ni več tako napet kakor prejšnje dni, čeprav obstojajo še vse težkoče glede na rešitev postavljenih vprašanj.

Boljševiki sodijo ...

Moskva, 21. marca. V široko zasnovani razpravi, ki jo je uvedla iz propagandnih razlogov sovjetska vlada proti 26 bivšim tovarnarjem, trgovcem in policijskim uradnikom, obtoženim nasilnega udušenja revolucionarnega pokreta v letu 1905, sta bila bivši stražnik Lebedev in monarhist Suslov obsojena na smrt, dasi sega dejanje daleč nazaj v carsko dobo. Izmed ostalih obtožencev je bilo 15 obsojenih na prognanstvo in le 9 oproščenih.



Odstrani vso nesnago, ne da bi tkanina pri tem trpe-la niti najmanjše škode. Radi tega je za pranje volne in svile idealno sredstvo



Dnevne vesti

— Iz sodne službe. Za predsednika okrožnega sodišča v Celju je imenovan sodnik okrožnega sodišča v Mariboru dr. Fran Vidovič. Sodnik okrožnega sodišča v Mokronogu Franjo Čoš je imenovan za starejšega istega sodišča.

— Izplačevanje kupona št. 17 7% inv. državnega posojila. Po nalogu Poštne hranilnice v Beogradu so začele pošte dne 15. t. m. izplačevati kupone št. 17, 7% inv. državnega posojila.

— Hrvatski planinci na Pohorju. Hrvatsko planinsko društvo »Sileme« priredi v nedeljo 23. t. m. za svoje članke skupni izlet v Mariborsko in Ruško kočjo na Pohorju.

— Začetek pomladi. Danes ob 9,30 je stopilo solnce v znamenje Oвна in s tem se je pričela pomlad. Ob 9,30 je bilo središče sonca točno nad nebesnim ekvatorjem. Ta točka ekvatorja se imenuje pomladna točka. Noč in dan sta danes enako dolga. To je tako zvanj pomladni ekvinokcij. Na severni poluti se pričinja pomlad 21. marca in traja do 21. junija, ko je najdaljši dan in najkrajša noč.

— Pomladni znaki na polju in travnikih so že opaziti. Travniki so začeli vidno zeleneti, grmovje pa poganjati popke. Pri sadnem drevju bo pomladansko solnce šele pričelo oživljati popke. Če ostanejo noči zadnjih dni suša lasne in hladne, imamo pričakovati še kvarne slane.

— Vode so narasle. Vsled zadnjega deževja sta narasli zlasti Ljubljanska s pritoki (Gradaščica, Malim grabnom in Ižico) in sicer za 1,80 m, Sava pri Medvodah pa za 0,90 m nad normalno.

— Tečaj o cepljenju trt. Dne 2. aprila 1930 se vrši na Kmetijski šoli na Grmu enodnevni tečaj o cepljenju trt na suho. Tečaj se prične ob 8. uri zjutraj ter je dopoldne teoretični pouk, popoldne pa praktično delo. Vabijo se vsi zainteresirani.

Cenjene naročnike v Novem mestu

obveščamo, da smo z današnjim dnevom uvedli dostavo »Slov. Naroda« na dom. Ker prejmejo naročniki naš najcenejši popoldanski dnevnik »Slov. Narod« za mesečnih Din 12.— dostavljen še istega dne na dom, vabimo na naročbo.

Nove naročnike sprejema podružnica »Jutra«, Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 42.

UPRAVA »SLOV. NARODA«

— Rokoborba Equatore — Mrna. Dne 8. marca t. l. smo poročali, da je med rokoborbo Equatore — Mrna napram uglednemu Vrhničanu iznenada pal mediklo italijanski plačevanec in da bo epilog na sodišču. Sodnega postopanja ne bo, ker je dobil dotični ugledni Vrhničan popolno zadoščenje z zahtevano častno izjavo razžalitelja, da mediklo obžaluje in prosi odpuščanja.

— Oddaja zakupa kolodvorske restavracije Celje se bo vršila potom otertalne licitacije 8. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Oddaja zakupa kolodvorske restavracije v Ustici se bo vršila potom otertalne licitacije 9. aprila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu. Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Grosuplje se bo vršila potom otertalne licitacije 10. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Uprava Zveze rezervnih oficirjev se je konstituirala po obnem zboru takole: Upravni odbor: predsednik: dr. Žirovnik Janko, I. podpredsednik: Sterlekar Milan, II. podpredsednik: ing. Bevc Ladislav, celjski podpredsednik: Sadar Adolf, tajnik: Bežek Albin, blagajnik: Kuharič Aleksander, člani: Janušič Vladimir, Pločkovič Rudolf, Vougust Jernej in Zupančič Josip; namestniki: Abelin France, Jarec Janko, Majcen Michael in ing. Pirč Ciril. Nadzorni odbor: predsednik: Jug Niko, člani: Brnčič Matko in dr. Sejovic Rudolf; namestnika: ing. Mencinger Leo in Periot Avgust.

— Tretji književni natečaj »Jadranske Straže«. Uredništvo »Jadranske Straže« razpisuje šest nagrad za najboljšo krajšo novelo, feljton ali potopis iz našega pomorskega in primorskega življenja. Delo ne sme presegati treh tiskanih strani »Jadranske Straže«. Prva nagrada znaša 2000 Din, druga 1000, štiri tretje pa po 500 Din. Rok natečaja poteče 1. maja.

— Vreme. Končno so se nas vremenski preroki usmili in zdaj nam napovedujejo lepo vreme. Že večerj popoldne je kazalo, da dobimo lepo vreme, ker je barometer rapidno poskočil, včeraj je bilo še po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 21, v Skoplju 20, v Zagrebu in Splitu 14, v Mariboru 12, v Ljubljani 11,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,9 mm, temperatura je znašala 3,1.

— Smrtina kosa med ameriški Slovenci. 25. februarja je v Pittsburgu umrla Ana Mihelič, 28. februarja pa Ana Satovšek, rojena Mravinc.

— Morilka Kraljič prepeljana v Begunje. Pred velikim senatom ljubljanskega deželnega sodišča je bila 28. januarja obsodjena kmetica 52-letna Marjana Kraljič na 18 let težke ječe zaradi umora moževega brata Martina Kraljiča v Iški Loki. Marjana Kraljič se je proti sodbi pritožila na stol sedmorice v Zagrebu. Stol sedmorice je revizijsko pritožbo zavrnil in potrdil sodbo prvega sodišča. Marjano so te dni prepeljali iz ljubljanskih zaporov v žensko kaznilnico v Begunjah na Gorenjskem.

— Kaznovani opraviljci. Anton Turocz iz Baške Topole je bil v vasi znan kot velik Don Juan in še večji opraviljci. Nedavno je natvezil vaščanom, da so Viktorija Horvath in dve njeni prijateljici skrajno pokvarjena dekleta. Hudobni jeziki so dodali še svoje in tako je vsa vas govorila samo o škandalih Viktorije Horvath in njenih prijateljic. Dekleta so pa odgovorila na obrekovanje tako, kakor se spodobi. V sredo zvečer se je vračal Turocz z nekim dekletom v vas. Nenaodoma so dekleta planila nanj in ga neusmiljeno pretepla. Težko ranjenega so prepeljali k zdravniku, ki mu je moral na 13 krajih zašiti glavo. Orožniki so napadalke aretirali. Pri zaslišanju so dejale, da se niso mogle drugače osvetiti.

Cenjene naročnike na Jesenicah

obveščamo, da smo z današnjim dnevom uvedli dostavo »Slov. Naroda« na dom, in bodo naročniki prejimali list še istega dne.

Vsled te ugodnosti vabimo na naročbo najcenejšega popoldanskega dnevnika »Slov. Narod«. Naročnina znaša mesečno samo Din 12.—.

Nove naročnike sprejema podružnica »Jutra« na Jesenicah pri kolodvoru št. 100.

UPRAVA »SLOV. NARODA«

— Tragično godovanje. V torek zvečer je gostilničar Josip Adam iz Bogojevega na predvečer svojega godu priredil domačo slavnost, na katero je povabil več prijateljev in cigane, da so mu svirali. Na godovanje je prišel tudi 28-letni gozdni čuvaj Momčilo Živković, ki je bil precej pijan. Začel se je pripraviti z gosti, končno se je pa s cigani stopel. Adam ga je skušal pomiriti, pa je naletel slabo. Živković je pograbil sifonsko steklenico in začel mahati okoli sebe. Več gostov je v strahu zbežalo. Komčno se je Adam naveličal pijančkovega razsajanja in ga je s cigani vred postavil pod kap. A takoj so zunaj počili trije strelci. Obenem pa so gostje čuli presunljiv krik. Adam je planil na dvorišče, kjer je našel Živkovića na tleh, v prsih mu je tical dolg nož. Nesrečnež je obupno kričal in hotel nož potegniti iz prsi, pa se mu ni posrečilo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer je pa poškodbi podlegel. Orožniki so uvedli preiskavo.

— Tragedija v blaznici. Poročali smo nedavno o grozni tragediji, ki se je odigrala v Splitu, kjer je slabomni delavec Peter Kuzmanić v hipni duševni zmedenosti ustrelil enega stražnika, drugega pa težko ranil. Kuzmanića so prepeljali v blaznico v Šibenik. Včeraj je pa začel v celici nenadoma blazneti. Začel se je z glavo večkrat v zid, nato pa se je polagoma umiril in legel na posteljo. Ko je čez nekaj ur paznik vstopil v celico, je našel Kuzmanića mrtvega. Mož si je bil pretesel možgane.

— Se o samomoru v rudniku. Poročali smo včeraj, da se je v rudniku Petrovo okno v Zenici obesil rudar Anton Čefar. Bosanski listi poročajo, da je bil Čefar rodom Slovenec. Vzrok samomora ni znan, najbrž pa gre za nesrečno ljubez.

— Radi siva v smrt. Te dni je odšel poselnik Izet Tupo iz Kopčica pri Travniku zvečer z doma, da poišče siva, katerega je zapeljala vesela družba prijateljev v gostilno. Spotoma je srečal že vinjeno družbo ter jo začel zmerjati, češ, naj pustijo njegovega sina pri miru. To pa je bilo pijanem fantom preveč. Napadli so Tupo in ga s koli tako pretepli, da je nezavesten obelzel na cesti. Težko ranjenega očeta so prepeljali v bolnico, kjer je poškodbam podlegel. Napadalce so aretirali orožniki.

Iz Ljubljane

— Odlični gost v Ljubljani. Dr. Robbins, William Jacob, profesor botanike na Columbia University (Missouri, USA) pride drevi v Ljubljano, da obišče zoološki inštitut kot zastopnik Rockefeller Foundation (oddelek za prirodoslovje) za Evropo. Odličnemu gostu želimo, da bi mu bilo bivanje med nami čim prijetnejše.

— Proračunska seja ljubljanskega občinskega sveta bo v sredo 26. marca ob 5. popoldne.

— Žalno svečanost v spomin pisatelju A. Jirasku priredi v soboto 22. t. m. ob 20. v mali dvorani Kazine v prvem nadstropju Československa Obce. Spominjski govor o Jirasku bo imel g. profesor dr. Václav Burian, obsešno pesem na Jirasku pa bo recitiral g. učitelj Old. Votava. Pozivamo vse v Ljubljani živeče Čechoslovake, vse prijatelje čehoslovaškega naroda — člane naše Lige in vse naše slovansko misleče občinstvo, da se v čim večjem številu udeležijo te žalne svečanosti. — Jugoslav. — Českoslov. Liga.

— Računski sklepi mestne občine ljubljanske. V smislu § 53. občinskega reda za stbno mesto Ljubljano naznanja mestni magistrat, da so dogotovljeni sklepi mestne občine ljubljanske za leto 1929, in sicer: mestnega zaklada, 6% obilgacijskega posojila, zaklada meščanske imovine, mestne klavnice, mestnega vodovoda, amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila, mestne elektrarne, mestne pilarne, mestnega pogrebnege zavoda, mestne zastavljavnice, mestne priprege in mestnega ustanovnega zaklada. Sklepi so občanom 14 dni, to je od 20. t. m. do 3. aprila v

prostorih mestnega knjigovodstva na vpogled. Opazke, ki bi jih občani navedli o računskih sklepih, se bodo vzele v smislu določb gornj citiranega § 53. pri pretresanju v prenosle.

— Klop v parkih in drevoredih pričo postavljati koncem marca, odnosno začetkom aprila, ko bo lepše in toplejše vreme. Opozoriti pa moramo na zlobno razvado zadnjih let, da nekateri mladi ljudje — po največ iz študentovskih vrst — ne pustijo klopi pri miru, marveč jih, zlasti v nočnem času, prestavljajo semintja, vlačijo in poskodujejo, kakor da ima mestna občina za to svoje dohodke, da meče denar za razne izrodke pobalinskega — vandalizma. In ker spadajo vsi mestni drevoredi in parki tudi v policijski rajon, upamo, da bo policija v bodoče tudi na take divlake pazila.

— Na Marijinem trgu počila glavna vodovodna cev. Sinoči okoli 18. se je sredi Marijinega trga tik pred cerkvijo sesedla zemlja. Počila je namreč glavna vodovodna cev, voda je začela uinjati in izpodnašati zemljo. Nevarno mesto so sinoči takoj ogradili, da preprečijo eventualno nesrečo, ponoči so pa zaprli vodo tako, da je ostal del Šentpeterske ceste davi brez vode. Davi so začeli delavci kopati, vendar bo cev šele popoldne popravljena. Čakati morajo namreč da izteče vsa voda, ki je ostala v cevi. Cev je najbrž počila zato, ker je bila preobilo podložena.

— Barje in regulacija Ljubljance. Po poglobitvi Gruberjevega kanala (2 m) se je takoj pokazal učinek iste pri nabrežjih Ljubljance na Barju, ker se je plast zemlje ondi ponizala in zdrknila v vodo. Isto je pričakovati v še večji meri, ko bo poplajena tudi glavna Ljubljanska struga. Seveda bodo zatvornice potem ob poletem času le deloma odprte, ob deževju pa odprte, da bo Barje vedno dovolj namočeno in odtok vode usmerjen.

— Dobrodela prireditelj na korist poplavljenosti v Franciji. Na inicijativu mestnega župana g. dr. D. Puca se bo vršila v Ljubljani dobrodelna prireditev v obliki posameznega koncerta, katere čist dobiček je namenjen v podporo francoskim poplavljenecem. V prireditvenem odboru bodo zastopana razna naša humanitarna in kulturna društva.

— Al Jolson v ljubljanski drami. Pri jutrišnji repriji Nestrojeve komedije »Utopljence« bo pel g. Emil Kralj parodijo na Al Jolsonovo pesem »Sonny Boy«. — »Se ne boj«.

— Julij Betetto, odlični slovenski pevec sodeluje v nedeljo in ponedeljek na jubilejnih koncertih ljubljanske Zvna v nedeljo 23. in ponedeljek 24. t. m. Nedeljski koncert, ki se vrši dopoldne ob pol 11. uri je namenjen izključno naši šolski mladini. Ponedeljski koncert pa širšemu občinstvu. Gospod Betetto zapoje par najnovejših slovenskih samospevov poleg tega pa tudi solo na enem Prelovcvih zborov, ki je na programu. Koncert se vrši v ponedeljek točno ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union. Predprodaja v Matični knjigarni.

— Simba. Lev kralj živi v filmu. Divne slike, velenapeti prizori kakršnih še nismo gledali na filmskem platnu! Afriški pragozd in vsi njegovi prebivalci od slova, leva do najrazličnejših opic se vrste liki pestri panorami pred našimi strmečimi očmi. Človek pozabi, da je v kinu — ne to ni film — to zgleđa, kot da si sam v veličastni naravi in da imaš vse to eksotično živalstvo dejansko pred seboj. Film se predvaja v kinu Ideal danes pri vseh predstavah ob 4. pol 6, pol 8 in 9 ter jutri v soboto ob pol 3 pop., istotam v kinu Ideal. Danes tvoj na dan kulturnega filma ZKD je dana vsakomur možnost, da vidi »Simbo« najlepši film čarobne afriške narave!

— Ognjenik — to nadvse zabavno veseloigro ponovi v soboto in nedeljo Sentjakovski gledališki oder. Nastopijo gđ. Wrischerjeva, Koščakova, Modičeva, Bučarjeva, Pevalekova ter g. Petrovič. Čuk, Moser. Veseloigra je poetičnom zelo ugažala in so se vsi temeljito nasmehali. Med odmorji bo oddajala priznana trdka radio F. Bar krasne komade. — Predprodaja vstopnic v trgovini Miloša Karničnika. Stari trg.

— Društvo »Soča« naznanja, da radi nepredvidenih težav odpade jutrišnje predavanje. Prihodnje predavanje se vrši v soboto 29. t. m. s skioptičnimi slikami.

— Na Friskovu je dograjena ob Majstrovih ulici nova enonadstropna vila, ki jo bodo pričeli to pomlad ko se osnuji ometavati.

— Vodmatični onkraj železnice prelaza, si žele biti priklonjeni mestu. Vodovod in električno razsvetljavo imajo že napeljano, le kanalizacijo bi bilo še popolniti.

— Dve novi stavbi. Prihodnje dni prično kopati na oglu škojke ulice in Sv. Petra ceste, temelji za dvonadstropno hišo. »Dom služkinj« ker je stavbščie že kupljeno. Na Vodovodanski cesti pa zgradi to pomlad »Družba sv. Vincencija Pavla« (hiralnica) med svojima poslopijema novo dvonadstropno poslopje na dvorišču pa še malo kapelo.

— Zanimivo predavanje. Drevi ob 18. uri bo predaval v kemični predavalnici reške, Vegova ulica 4 g. dr. ing. Ladislav Kline O strukturi holesterina in žolčnih kislin. Predavanje je dostopno vsakomur.

— P. Rayanalo, žaloigra »Grob usnanega vojaka« se vprizori jutri ob 20. v dvorani Del. zbornice. Režiser B. Kreft je dramo predelal v štiri dejanja in skril na dve osebi. Dejanja bodo ilustrativno vezana z muzikalnimi inprvizacijami g. prof. Rantigaja. Predprodaja vstopnic pri Strokovni komisiji v Del. zbornici.

— Opozorjamo na koncert seksta črncev, ki nastopajo na koncertih pod imenom »The Ulica Jubilee Singers«. Nastopajočih umetnikov je šest, spremlja pa jih rojakinja — pianistka. Podrobni program javimo v prihodnjih dneh. Vstopnice so v prdprodaji v Matični knjigarni.

Spominjajte se slepih!

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!



Zloraba akademskih naslovov

Pod tem naslovom se je v »Slov. Narodu« z dne 26. februarja nekdo spodtaknil nad dejstvom, da uporabljajo pri nas posamezniki, ki vrše posle akademikov, tudi akademske nazive n. pr. naziv inženjerja, profesorja itd. Pisec menda navaja tudi, da obstoje v inozemstvu zavodi, v katerih je mogoče vsak poljuben naslov za primeren znesek kupiti.

Ne vem, v kolikoli odgovarjajo piščeve navedbe resnici, vendar je moje skromno mnenje, mnenje laika, da se naslov, katerega si je kdo pridobil na katerikoli način v inozemstvu, ki stoji v intelektualnem, gospodarskem in kulturnem oziru na višji stopnji, lahko uporablja tudi pri nas. In zakaj bi se ne podpisoval učitelj, ki vrši profesorsko službo, tudi kot profesor ali tehniški srednješolec, ki vrši službo akademika kot inženjerja.

Prošnja maloželezniški družbi

S 1. marcem se je vožnja z avtobusom med Vičem, Ljubljano in Čeručami znatno podražila. Permanentna karta za vso progo in poljubno število voženj je stala pred 1. marcem 120 Din, zdaj pa stane za isto progo in samo za 4 vožnje dnevno 270 Din. Podražitev je tem bolj občutna, ker se vozilo z avtobusom ljudje srednjih in nižjih slojev v službo ali po tujih opravkih. Takih, ki bi se vozili na izprehod in ki bi torej lahko plačali še tako drage vozne listke, je zelo malo. Seveda pa posledice podražitve niso izostale. Od 1. marca so ob lepem vremenu avtobusi na progi Vič — Ljubljana — Čeruča zelo slabo zasedeni. Celo oni, ki imajo v mestu nujne opravke, hodijo raje peš, ker toliko ne morejo plačati.

Maloželezniška družba bo gotovo sama priznala, da je namenjen avtobusni promet v prvi vrsti ljudem, ki imajo mnogo dela in malo denarja. Ta namen je pa zgrešen, čim je vožnja z avtobusom predraga. Zato bi prosili maloželezniško družbo, naj svoj sklep glede podražitve vožnje revizira, kar bo imelo za družbo samo in za občinstvo dobre posledice. Če bodo vozili avtobusi prazni, kakor vozijo ob lepem vremenu zdaj, se pač ne bodo rentirali, pa naj bo vožnja še tako draga.

Eden v imenu mnogih.

Še enkrat tretja trafika

Dovolite mi, gospod urednik, k notici, priobčeni v »Slov. Narodu« 5. t. m. pod »Tretja trafika v Zeleni jami«, sledeče pojasnilo:

Ni res, da ima trafika, o kateri je govora in katere lastnica je podpisana, v našem dobro situirana gospa državnega uradnika, pač pa je res, da me omenjena v trafiki zastopa in to z dovoljenjem monopolne uprave v Beogradu, katero dobij lahko pisec omenjenega članka na vpogled.

Da ne živim bogve kako sijalno, kot si to predstavlja pisec, se razvidi že iz tega, ker moram skrbeti za dva otroka po možu, padlem v svetovni vojni, vsi so tudi malo bolj potrebni pomoči, kot pa hčerka omenjenega posestnika.

Marija Glavač, vdova.

Prošnja policijski upravi

Dasi leži Levstikova ulica v neposredni bližini policijske uprave, vendar vse kaže, da je kaj pripravna za to, da se tu dan za dnem krši cestnopolicijski red. Ulica je res precej prometna, vendar ne toliko, da bi ne zadostovala za promet cesta sama. Ta teoretična ugotovitev pa ne odgovarja praksi. Kajti najživahnejši promet po Levstikovi ulici se ne vrši na cesti, temveč na pločnikih! Mlekarice, perice, vsi, celo mestni pometačič prevažajo svoje cize izključno po pločnikih. Da se tudi premoški kolesarji poslužujejo gladkih pločnikov in da na njih kaj radi prirejajo cele dirke, je udejstvo samo po sebi. Ako bi ti

ljudje vodili, kako s svojimi težkimi cizami kvarijo drage pločnike, bi tega najbrž ne delali več. Pa ne samo to, da kvarijo pločnike! Vrhu tega so še tako brezobzirni, da se jim morajo pasanti umikati na cesto, potem, ko so bili za svoje upravičene proteste deležni surovih odgovorov in norčevanja.

Zato prosimo policijo, naj Levstikovo ulico posveča več pazrje in naj kršice cestnopolicijskega reda strogo kaznuje.

Meščan.

Mrtvašnica ali »mrtvaška veča«? Ta, le zadeva je bila že predmet spora med mestno občino in nekdanjim deželnim odborom in sicer takrat, ko je bilo novo pokopališče pri Sv. Križu že dozidano. Prvega kozla je ustrelila evocae — menda je tega zdaj že nekako 28 let, — mestna občina, ko ni novega pokopališča sama zgradila in ga prevzela v svojo upravo kakor ga imata mestni občini Gradec, Maribor i. dr., marveč ga je prepustila prejšnjemu pokopališkemu upravitelstvu, t. j. stolnemu kapitu. Ta je seveda nakupil zemljišče za pokopališče, isto dal zgraditi, a za event. ezidavo mrtvašnice pa pustil rezerviran prostor, ker je stal na stališču, da je po nekem deželnem zakonu) na vsakem pokopališču dolžna predpisano mrtvašnico zgraditi občina (tukaj torej mestna občina). O tem pa slednja ni hotela nič slišati, marveč si je dala napraviti pred leti načrt za moderno mrtvaško vežo, ki naj bi se zgradila na primernem prostoru zunaj pokopališča. Pa, kakor že več drugih načrtov, je ostal tudi ta samo na papirju po bo mor-da se odeta, dokler se ne bo stara mrtvašnica pri Sv. Krištofu sama podrla. Potem bo pa, ali mrtvašnica ali pa mrtvaška veža — hitro zgrajena! Takoj za to pa že kriči po rešitvi in realiziranju tozadevnih (že starih seveda) sklepov in načrtov tudi — zrad-ba dveh šolskih poslopij, ker se ta »šlenžnjanc ne more vedno naprej vlačiti, in ker smo Ljubljanci navede zadnje vajeni kot kulturni in moderni ljudje ne bi sklepati temveč tudi — sklepe tudi izvrševati! Če je denar za manj važne reči, mora biti tudi — za nujne!

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščanjih na koži, tvorini uravnava naša »Franz Josefova« grenčica izborna toli važno delovanje črevesa. Odlični može zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro prenese »Franz Josefovo« vodo. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in speceriskih trgovinah.

Iz Celja

— Mariborčani bodo gostovali v celjskem mestnem gledališču predvidoma zopet v sredo 26. t. m. ob 20 s sijajno dramo »Sage«.

— Iz obrtnega življenja. Celjsko sresko načelstvo je obrnilo krajevno pravico za gostilniško obratovanje gostilničarju Lovrenču Oti v Zavodni 4. pri Celju.

— Zbiranje darov za družine žrtve poplajenega parobroda »Dalmec« je uvedlo tudi celjsko načelništvo. Vsi darovi naj se pošljejo na mestno načelništvo mestnemu tajniku G. Krušču, pri katerem je razpoložena tudi zadevna nabiralna polja.

— Izpraznjevanje greznic in izvažanje fekalij. Celjsko mestno načelništvo razglasa: Izpraznjevanje greznic in izvažanje fekalij na pomeirju mestne občine sta pridržana izključno mestni občini v smislu za devnih sklepov mestnega občinskega sveta. Prestopki se bodo kaznovali z občutnimi denarnimi globami.

— Celjsko pevsko društvo sporoča svojim članom, da je g. pevovodja toliko okrevan, da se od danes naprej vrše zopet redne pevske vaje ob določenih dnevih. Ponovno vabi v pevsko dvorano vse dobroslede pevke in pevce. Koncert se bo vršil neprekinjeno meseca maja.

— Udeležencem tečaja za knjigovodstvo. Vsi oni, ki so se prijavili v tečaj za knjigovodstvo in obrtno kalkulacijo, ki ga prireja v Celju Urad za pospeševanje obrti Zbornice za TOI in ki se je pričel, se pozivajo, da takoj prično prihajati redno k pouku, ker sicer ne bodo mogli slediti tvari.

Edgar Wallace:

Vrata izdajalcev

Roman

Hektor Ollorby bi bil rad postal isto, kar je bil njegov oče. Pokojni Ollorby je bil policijski komisar. Bil je zelo priljubljen in zato je med vojno lahko spravil svojo ženo v policijsko službo.

Ollorbyjeva je poklicala številko državne zakladnice in pokimala svojemu sinu, češ, da ga ne rabi več. Po telefonu je govorila celih deset minut. Hektor je pa stal zunaj na straži. Potem je prišla iz sobe, ustavila se je na hodniku in naročila služkinji vse potrebno, končno je pa odšla v svojo sobo in legla. Prejšnjo noč je bila dolgo na nogah in vse je kazalo, da tudi nocoj ne bo zatislila očesa.

Mračilo se je že, ko je vstala. Preoblekla se je v slabšo obleko. Podobna je bila zelo siromašni ženski. Njena obleka je bila sicer stara, toda snažna.

Kakala je do poznega večera in ura je bila že deset, ko je prispela s plateno bisago v roki do East Enda. Ustavila se je pred hišo št. 27 in potrkala:

Odpri! Ji je malomarno oblečena ženska, smrdeča po postanem pivu. Radovedno jo je pogledala in zagodnjala:

— Glej no, kaj ste že zopet tu? Saj sem vam odpovedala stanovanje.

— Ne razumem, zakaj ste mi ga odpovedali, saj sem vam plačevala najemnino vnaprej, — je odgovorila Ollorbyjeva mirno.

Gospodinja je nekaj zamrmrala, odvedla je Ollorbyjevo po preperelih stopnicah in srdito odprla vrata sobice, kakere edino pohištvo je bil umazan umivalnik, postelja in stol.

— Navadno ne sprejemam žensk na stanovanje. Vi ste edina izjema, ker vas ves dan ni doma.

Gospodinja — pisala se je Hagittyjeva — je spravila v svojo hišico sedem najemnikov. Zdal se je odhajala k vratom, prekrizala je umazane roke na umazanem predpasniku in povedala, da ima mnogo dela, ker so se trije njeni stalni najemniki vrnili iz Londona.

— Za vse na svetu bi jih ne hotela spraviti v slabo voljo. Devet ali deset mesecev v letu so na potovanju, najemnino pa plačujejo vestno in redno. Morari so — kapitan in njegova sinova. Kapitan bi bil najboljši človek na svetu, če bi malo manj pil.

Ti privilegirani najemniki so imeli dve sobi in kapitan si je izbral najlepšo sobo v hiši z razgledom na ulico.

— Kaj sem vam že hotela reči, gospa — kako se imenujete?

— Brownova, — je odgovorila detektivka.

— Rada bi vam ustregla, toda za vse na svetu bi ne hotela ujeti kapitana.

Ko je gospodinja odšla, je sedla Ollorbyjeva na posteljo in začela čitati knjigo. Svetila si je z električno svetiljko, katero je bila prinesla v torbi. Kmalu je začela na stopnicah težke kapitaneve korake in odmev nerazumljivo pete popevke. Okovani kapitanovi čevlji so zaropotali po hodniku in končno je zaloputnil za seboj vrata tako, da se je vsa hiša stresla.

Ollorbyjeva je čakala, da prideta še kapitanova sinova, pa ju ni pričakala.

20

Nasprotno, kmalu je zaskočila, kako kapitan odpira vrata in znova odhaja. Počakala je, da je odšel iz hiše, potem je pa odločila knjigo, odprla previdno vrata in prisluhnila. V hiši je bilo vse tiho. Gospodinja je že spala v kuhinji, iz pritličja se je razlegalo smrčanje spečega najemnika.

Ollorbyjeva je zamenjala čevlje za klobučevinaste copate, tiho se je plazila po hodniku, odšla po stopnicah v prvo nadstropje in prišla za ključko na vratih privilegiranega najemnika. Vrata niso bila zaklenjena. Ollorbyjeva je stopila v sobo in prižgala luč.

Soba je bila opremljena nekoliko boljše kakor njena. Ob steni je stala omara, v kotu pa mizica, ki je služila očividno za pisanje, kajti na njej je bilo poleg steklenice črnila in tenkega pivnika mnogo razmetanega papirja. Detektivka je brž pregledala papirje in spoznala, da so računski s kapitanove ladje. Prebrskala je postelo, pogledala je pod vzglavje in našla notez, v katerem ni bilo nič posebnega, izvzemši papir, popisani s številkami. Na pomorstvo se je razumela toliko, da je takoj spoznala, da je to kapitanov načrt vožnje. Vsakemu določenemu kraju je bil pripisan datum. Časovne označbe so se pričele od 26. in tu je stalo čudno znamenje.

Odložila je papir in nadaljevala preiskavo. Kar je zaskočila pred hišo zamolkle glasove in kmalu je zaskrbel ključ v ključavnici. Presenetljivo naglo je zapustila sobo in zaprla vrata za seboj, predno so se začeli spodaj na stopnicah prvi koraki.

To pot se kapitan ni vračal sam. Z njim sta prihajala dva moža. Detektivka je slišala, da sta vstopila v kapitanovo sobo in da so se vrata izjemoma tiho zaprla. Možje so govorili zamolklo. Ollorbyjeva je zlezla po stopnicah nazaj, sklonila se je in poslušala.

... ta človek ... kako se imenuje? Warring ali nekako tako ... zapusti Gravesend z oseko.

V pritličju je nekaj zaropotalo. Kakor bi trenil z očesom, je bila detektivka v svoji sobici in za priprtimi vrati je napeto poslušala. V tej hiši, kjer je škripala vsaka deska pod nogami, je bilo prisluškovanje zelo nevarno. Čez četrte ure sta stopila iz kapitanove sobe dva moža. Zagodnjala sta »lahko noč« in odšla v drugo sobo. Ollorbyjeva je legla oblečena na posteljo in kmalu je trdno zaspala.

Prebudili so jo težki koraki odhajajočega kapitana. Takoj za očetom sta odšla tudi sinova. Bil je že dan. Ollorbyjeva se je naglo umila in hitela v mesto. V avtomatu na vogalu Victoria Dock Road je na hitro roko zajtrkovala in čez pol ure je že stala v pristanišču, kjer je z zanimanjem opazovala sredi Temze vkrcano manjšo in dokaj staro ladjo. Pristaniški paznik se je začel smukati okrog detektivke, ker je vohal napitnino. In res jo je dobil, kajti izkazalo se je, da ima neizčrpno zalogo novic.

— Tole ladijo ogledujete, gospa? Ali bi radi prišli na njo? Čez pet minut sem tu s čolnom.

— Ne, nisem namenjena na parnik, — je dejala Ollorbyjeva.

— Morda pa imate na krovu sorodnike? — je vprašal paznik. — Pismo bi mi dali, pa bi ga odnesel vašim sorodnikom.

— Kako se imenuje ta parnik?

Pristopajte k Vodnikovim družbi!

Kakšni so bili turški haremi

Zanimiv članek sina zadnjega turškega sultana princa Abdula

O turških haremih, ki so že izginili, je napisal sin bivšega sultana princ Abdul zanimiv članek, v katerem pravi:

Ce pišejo evropski pisatelji o Turčiji, popeljejo čitatelja navadno najprej v turški harem. Pišejo o haremih, ne da bi točno vedeli, kaj pomeni to življenje in kakšno je bilo v resnici. V Evropi so imeli o haremih čisto napačne pojme. Ni res, da je bil harem kraj, kjer so se odigravale divje orgije. Zdal pišem svoje spomine in kdor jih bo čital, najde v njih točno sliko pravih turških haremov.

V naših časih je imel vsak princ in sploh vsak ugleden Turek svoj harem. V splošnem razlikujemo dve vrsti haremov, v enih se je gojila glasba, v drugih so pa živlele odaliske brez glasbe. To je bilo vedno odvisno od lastnika harema, če je bil navdušen za glasbo ali ne. Moj oče, zadnji sultan turške države, je bil velik prijatelj glasbe. V njegovem haremu se je razlegala godba od ranega jutra do pozne noči. Tudi številno žen se je ravnalo po lastniku. V sultanovem haremu jih je bilo več sto, v haremih princem v drugih odličnih mož pa največ sto. Vsak član kraljevske rodbine je imel svojo palačo pri sultanovi palači in vsakemu je pripadal poseben harem.

Ženske so dovažali večinoma s kmetov, navadno se kot zelo mlade deklice. Posebni agenti so potovali po deželi in posekali siromašne rodbine, ki so imele mnogo otrok. Posebno lepe deklice so kupovali in pošiljali v Stambul, kjer so jih dajali bogati lastniki vzgojiti in pripraviti za življenje v haremu. Siromašni roditelji so bili zadovoljni, da je njihova hčerka preskrbljena, poleg tega so si pa z izkupičkom za njo vsaj deloma pomagali. Te deklice so poslali potem v tako zvane pripravljavnice za hareme, kjer so se naučile zlasti plesati in igrati. Poleg tega so se pa učile kuhati, šivati, prati, izdelovati preproge in sploh opravljati gospodinske posle. Učile so se tudi izdelovati turške blazinice in mnoge so postale v tem pogledu prave umetnice.

Kot 14-letne deklice so navadno absolvirale pripravljavnico šolo in prišle v harem. Tu so živele zelo udobno, čeprav so morale delati. Izprehajale so se lahko po vrtu in z zastrtim obrazom so smele tudi na cesto. Spremljali so jih seveda vedno evnuli. Tako so živele do 25. leta, ko so se zdele gospodarju že prestarane in ko so se morale umakniti mlajšim. Bilo bi pa napačno misliti, da jih je spodil gospodar od hiše in da so morale skrbeti same zase. Nasprotno, če so morale zapustiti harem, je bilo zanje dobro poskrbljeno. Vsaka žena je dobila lepo doto in njen bivši gospodar ji je poiskal dobrega moža. Kakor povsod, tako tudi v Turčiji niso vsi bogati. V nekaterih haremih je bilo sto ali še več žen, v drugih pa samo ena ali dve. Če je bil moški siromašen, si je lahko privoščil samo eno ali dve ženi.

Ženam, ki so morale zapustiti sultanov harem, so izbrali navadno za moške uradnike in častnike. Noben mož se ni branil take žene, kajti prinesla mu je bogato doto. Dekle, ki je prišlo v sultanov ali kak drug odličen harem, je

bilo za vse življenje preskrbljeno in zato ni čuda, da so roditelji celo sami ponujali agentom svoje hčerke.

Po padcu sultanove moči so bili haremi razpuščeni in vse odaliske so ostale na cesti, ne da bi kdo poskrbel za nje. Nekatere so se sicer omožile, toda takih je bilo malo. Najbolj izobražene so dobile službo v barji in drugih zabaviščih, večina je pa gmotno in moralno propadla. Malo je bilo bogatih Turkov, ki so vzeli s seboj eno ali dve ženi, ko so morali po revoluciji bežati v inozemstvo. Hareme je odpravil Kemal paša. Zanimivo je, da je bil lastnik zadnjega harema bogat Francoz, trgovec, ki je živel več let v Turčiji in je kupil harem od nekega Turka zelo poceni.

Madžarski dvoboji

Madžari so bili do razpada Avstro-Ogrske znani kot »viteški narod« posebej zato, ker so se zelo navduševali za dvoboje. Seveda je pa veljala tudi za madžarske dvoboje ona znana »Ce teče kri, iz nosa teče ...« kajti Madžari so bili dvoboji navadno samo komedija. Glavno je bilo, da so priobčile novine fantastična poročila o dvobojih odličnih mož, zlasti ministrov in politikov. Madžarski državniki so se radi spoprijeli v dvoboju, da so si delali reklamo. General Fehervary je imel 12 dvobojev, ko je bil minister, pa ni bil nobenkrat ranjen. Dvoboj je imel še 70 letni starček. Šest dvobojev je imel ministrski predsednik grof Tisza, pa tudi on ni bil nikoli ranjen. Največ dvobojev in sicer 30 je imel poslanec Gajari. Njega so dvoboji tako malo razburjali, da so ga morali sekundanti zjutraj pred dvobojem vedno prebuditi iz trdnega spanja.

Včasih je pa poseglo v komedijo dvoboja tragično naključje. Grof Zichy-Ferraris je napravil kot državni tajnik več sijajnih kupčij. Od Erlangerjeve banke na Dunaju je dobil lepo »darilo« v znesku 100.000 cekinov. Zato so ga stanovski tovariši bojkotirali. In mož se je hotel rehabilitirati z dvobojem. Pozval je na dvoboj grofa Stefana Karolyja, ki ga je pa ustrelil. Grof Stefan Keglevich, mojster-sabljač, se je sprl z nekim mladim poslancem, ki pa sploh ni znal sukati sablje. Posledica prepira je bil dvoboj, pred katerim se je grof navsprotnik samo dva dni učil sukati sabljo in vendar je grofa usmrtil. Tudi znani madžarski pisatelj Herczeg je ubil v dvoboju svojega nasprotnika. Kratkotivni častnik in poznejši državni tajnik F. Bolgar je imel dvoboj z znamenitim strelcem, polkovnikom Schleyerom. Schleyer je kadil cigaro, ko je pomeril in zaklical, da bo Bolgar kmalu zvedel, kdo je. Toda cilj je zgrešil in v naslednjem hipu se je zgrudil mrtev na tla. Kratkotivni Bolgar je streljal, ne da bi pomeril, pa je vendar zadel mojstra-strelca v srce. Zdal so dvoboji tudi na Madžarskem že izginili.

Med prijateljskimi.

— Je res, da se hočeš ločiti samo zato, ker je nosila služkinja tvoje svilenе srajce?

— Da, draga moja, kajti na to je prišel prvi moj mož.

SOKOL

Ljubljanski Sokol naznanja, da je bil v letu 1928, od Jugoslov. Sok. Saveza določeni prispevek v zletni garancijski fond od vsakega posameznika po 20 Din na letošnji skupščini Sokolskega saveza kraljevine Jugoslavije v Beogradu, znižan na 10 Din, zaradi česar prosimo ono članstvo, katero je že vplačalo prvotno določenih 20 Din, da presežek dvigne v društveni pisarni med uradnimi urami, od 6. do pol 8. zvečer, in sicer najkasneje do 30. aprila. Kdor do navedenega dne ne bo zneska dvignil, smatrali bomo, da ga je podaril v potovalni sklad za naše tekmovalne vrste ob priliki letošnjega vsesokolskega zleta. — Ono članstvo, ki doslej se ni vplačalo v ta namenpredpisanih 10 Din pa prosimo, da to brez odloga stori, ker mora biti zletni garancijski fond do 1. aprila t. l. polno vplačan. — Odbor.

Ljubljanski Sokol naznanja, da se bo od slej telovadba starejših batov vršila redno v sredo in sobotah od pol 7. do pol 8. Vse starejše brate vljudo opozarjamo, da je društveni javni telovadni nastop, kakor tudi beograjski vsesokolski zlet predur, in v vabimo, da se teh telovadnih ur redno in v čim večjem številu udeležujejo. — Prednjski zbor.

Ljubljanski Sokol vabi na svoj običajni vsakoletni družabni večer — sestanek starejših sokolskih borcev, z mlajšo sokolsko generacijo, v svrhu spoznavanja, odnosno obdržanja stikov. Družabni večer priredi v restavracijskih prostorih »Zvezde«, v soboto 29. t. m. — Odbor.



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

OČE IN SIN.

— 20letni sin svojemu očetu: — Ne, kaj ti moram priznati, dragi oče, samo ne jezi se nikar name. Ljubim subreto Nino-Rakaj.

— Zakaj bi se pa jezil nate, dragi sinko? Ko sem bil jaz v tvojih letih, sem jo tudi ljubil.

VARČNOST.

— Papa, daj mi 10 Din, da pogledam skozi daljnogled na luno.

— Počakaj še teden dni sinko, da bo ščip, pa boš videl za svoj denar mnogo več.

V KOPALISČU.

— Je tu dober kraj za revmatizem?

— Zelo dober, jaz sem ga dobil tu.

ZASPANE.

— Kdaj vstajaš, prijatelj?

— Čim posijejo prvi solnčni žarki v mojo spalnico.

— Tako zgodaj?

— Saj ni tako hudo. V mojo spalnico posije solnce šele opoldne.

Tako je.

— Glej, dragi možiček, tu v novinah stoji, da je znanstveno dognano, da žive oženjeni mnogo delj nego stari samci. Kaj misliš o tem?

— Mislim, da tiči vzrok v tem, da se zdi oženjenim čas mnogo daljši nego samcem.

Mag. št. 7736/30.

4946

RAZPIS

Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo tesarskih, lesocementnih, kleparskih in keramičnih (oblaganje sten in tlakov s ploščami) del pri zgradbi hladilnice za slano v mestni klavnici.

Pravilno sestavljene in kolkovane ponudbe s 100dinarskim kolkom je oddati v zapečatenem ovoju v mestnem gradbenem uradu, šolski drevored 2/II, do

27. marca 1930 do 11. dopoldne.

Vse podatke in pripomočke daje mestni gradbeni urad med uradnimi urami.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 17. marca 1930.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob priliki prerane smrti našega dobrega, nad vse ljubljene in nepozabnega soproga, brata in svaka, gospoda

Karla Perhauca

posestnika in majorja v pokoju

za poklonjeno krasno cvetje in vence se tem potom najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini za pogrebno spremstvo, pevcom Glasbene Matice v Krškem za ganljive žalostinke in društvu »Sokol« za častno spremstvo ter končno vsem prijateljem in znancom, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji v cvetje odti poti s Trške gore na mestno pokopališče v Krškem.

Trška gora - Krško, dne 20. marca 1930.

Zalujoči ostali.



Ako iščete zanesljivost in finost, kupite

»OLLA«!

Izogibajte se nezgodam!
Dokazano najdovršnejši!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! - Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo - Najmanjši oglas Din 5

Ušel je mlad foxterrier
bel, z dolgo dlako, na glavi črn, s kratkim repom. Sliši na ime Terry. Prosi se, da se vrne proti nagradi: Knafeljeva 7. 1179

Za damski odkoster

iščem začetnice. Stanovanje, hrana, potni stroški in 400 Din mesečne plače. — Dopise na naslov: Draga Paparo, Beograd, Sarajevska ulica 14. 1181

Boljšje dekle

inteligentno, simpatično, zmerno, perfektno nemščine, lično, sprejemljivo in sezonsko službo v fino restavraciji, katera nudi gostom ino pecivo. Istotakšno sprejemno mlado, simpatično prodajalico, lično, prijetne postave, za sadno prodajalico. Znanje nemščine pogoj. Dobra moč. Cenj. ponudbe samo s sliko na J. Kouzik, hotelir, Kupari kod Dubrovnika. 1182

Dežni plašč

najnovše fazonne dobite tudi, če nimate gotovine. Imate morda staro srebro ali zlato, srebrne kroge ali zlatnike, vrednostne papirje ali starinske vrednote, vse Vam vzame najbolje v račun Jančigaj, Ljubljana, Tavčarjeva 1.

Štancarje, frezarje in čistilce
(Auspuzer) s takojšnjim nastopom in stalnim mestom za prvovrstne delavce išče ob dobi plači tvornica cipela i sandala, Bjeovar. 1169

Dame!

Preglejte svojo garderobo. Model klobuki po zmerni ceni. Preoblikovanje po 28-30 Din. Se priporoča Stemberger-Reš. Dunajska c. 9., drugo dvorišče. 1170

Klavirji!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev! Kupujte na obroke

od Din 400—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steklaway, Förster, Hörl, Stiegl original, ki so nesporno najboljši! (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

Najcenejša posojevalnica.

Browning pištole

floberte, lovske puške, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najprostejšega do najkvalitetnejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivi stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 x 78
Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

najboljši material!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marijin trg št. 2

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Strukelj)

Entlanje, azuriranje, predtiskanje takoj!